

Een blinde BDE'ster die letterlijk het Licht zag

(Uit de BBC-documentaire "The Day I Died")

Rudolf Smit (met medewerking van Pim van Lommel)

In het kort: In het vorige nummer brachten wij een vertaalde transcriptie van een gedeeltelijke tekst uit het BBC-programma "The Day I Died". In die transcriptie besteedden wij specifieke aandacht aan Pamela Reynolds, wier BDE immers buitengewoon uitzonderlijk was. "The Day I Died" besloot met de verklaring van een vrouw die vanaf haar geboorte volledig blind was en is. Zij kreeg als gevolg van een ernstig auto-ongeluk een BDE en tijdens die ervaring ontving zij voor het eerst van haar leven visuele indrukken. Voor het eerst van haar leven ervoer zij het begrip "licht". Hier volgt de vertaalde transcriptie.

Achtergrondstem: Behalve dat BDE's levens kunnen veranderen, hebben ze aan sommige personen ook buitengewone ervaringen verschaft waar ze anders nooit van gedroomd zouden hebben. De intrigerendste voorbeelden zijn blinde mensen die voor het eerst zijn gaan zien. Neem nu Vicky Noratuk: zij is blind vanaf haar geboorte.

Vicky N: Ik heb nooit ook maar iets gezien, geen licht, geen schaduw, helemaal niets. Heel veel mensen vragen of ik zwart kan zien. Neen, ik zie geen zwart. Ik zie helemaal niets. En in mijn dromen zie ik geen visuele indrukken. Het is slechts smaak, gevoel, geluid en geur. Maar geen visuele indrukken van wat dan ook.

Achtergrondstem: Vicky was begin 20 toen ze betrokken raakte bij een ernstig auto-ongeluk.

Vicky N.: Het eerste wat ik mij kan herinneren was dat ik in het "Harbour View Medical Centre" was, en dat ik op alles neerkeek. Het was beangstigend doordat ik niet gewend was dingen visueel te zien, want dat was me nooit eerder overkomen! In het begin was dat behoorlijk eng! Maar tenslotte herkende ik mijn trouwring en mijn haar. Ik dacht: is dat mijn lichaam daar beneden? Ben ik dood of zoiets? Ze bleven roepen, 'we kunnen haar niet terugbrengen, we kunnen haar niet terugbrengen!' En... ze werkten verwoed aan dat ding waarvan ik had ontdekt dat het mijn lichaam was, maar dat lichaam deed mij helemaal niets. Zo'n gevoel van "nou en?" En ik bleef maar denken, waar maken die mensen zich toch zo druk over? Zo voelde ik dat, en ik besloot weg te gaan, want ik kon het niet voor elkaar krijgen dat deze mensen naar me gingen luisteren. Zodra ik dat dacht ging ik omhoog dwars door het plafond heen alsof dat er niet was. Het was wonderbaarlijk buiten en vrij te zijn, en me niet bezorgd hoefde te maken waar ik deze keer tegenaan zou lopen, en ik wist waar ik heen ging. Ik hoorde een sprankelend geluid als van een windgong; het was het ongelooflijkste geluid dat ik kan beschrijven – het geluid was te horen vanaf de diepste tot de hoogste tonen.

Terwijl ik dat gebied naderde waren er bomen en vogels en heel wat mensen maar ze leken van licht gemaakt te zijn. En ik kon zien, en het was ongelooflijk, werkelijk prachtig, en ik was overweldigd door deze ervaring want ik had me immers niet kunnen voorstellen wat licht nu eigenlijk was. Het is nog... ik word er nog emotioneel van als ik hierover praat ... want er was een moment waarop ik ... waarop ik

voelde alle kennis te kunnen krijgen die ik maar wilde. En toen werd ik teruggestuurd, en ik ging terug in mijn lichaam. De pijn was ondraaglijk en zwaar. Ik kan me herinneren dat ik me heel erg ziek voelde.

Achtergrondstem: Vicky's BDE wekt de indruk dat haar geest werkte op het moment dat haar hersenen niet in staat waren haar te voorzien van visuele informatie, zelfs als ze wel had kunnen zien.

*De documentaire loopt teneinde.
Enkele slotwoorden volgen nu.*

Achtergrondstem: Hoewel sommige wetenschappers het idee aanvechten dat BDE's plaats kunnen vinden als de hersenen zijn gestopt met functioneren, kan desondanks het werk van de medici Pim van Lommel, Sam Parnia en Peter Fenwick enorme implicaties hebben voor de neurowetenschappen.

Dr Parnia: Als je [de ontwikkelingen van] de wetenschap bekijkt, dan is het volgende heel verbazingwekkend: wetenschappers denken dikwijls heel zwart-wit over allerlei zaken en dat is geheel correct. Maar als je het een en ander vijftig jaar later opnieuw beziet, dan is het meeste zonet alles veranderd. [Wat BDE's betreft] denk ik dat we zullen vaststellen dat de "geest" een aparte wetenschappelijke entiteit is, die kan doorgaan met functioneren wanneer we het einde van het leven bereiken en de hersenactiviteiten stoppen. Dit zal enorme implicaties hebben voor de gehele mensheid, laat daar geen twijfel over bestaan. Het zal een revolutie bewerkstellingen in het wetenschappelijke denken en een geheel nieuw gebied van wetenschap openleggen dat tot nu toe onontdekt is gebleven.

Het programma sloot af met uitspraken van enkele BDE'rs die aan het woord waren gekomen.

Vicky Noratuk: Ik ben heel dankbaar dat ik deze ervaring heb gehad, want ik ben er door geholpen in tal van aspecten van mijn leven. De ervaring heeft er voor gezorgd dat ik heel wat positiever met zaken heb kunnen omgaan dan ik anders gedaan zou hebben.

Pam Reynolds: Ik denk dat de dood een illusie is. Ik denk dat de dood een werkelijk heel smerige leugen is.

Aanvullingen en commentaar:

Het “geval” van Vicky staat uitgebreid beschreven in het vrij recente boek *Blind ziende, bijna-doodervaringen van blinde*, door Kenneth Ring and Sharon Cooper, uitgave van Ankh Hermes, 2001. Alleen heet ze daar geen Vicky Noratuk, maar Vicky Umipeg. Het waarom van deze andere naam is mij niet duidelijk, maar in wezen ook niet relevant. Belangrijker is dat Vicky’s verklaringen in dit boek omvangrijker zijn dan in het BBC-programma, maar dat de grote lijn bewaard is gebleven. In het boek komen we wat meer details te weten. Zo lezen we hier de datum van het verkeersongeluk, 2 februari 1973; ze was toen 22 jaar. Verder lezen we meer over haar ontmoetingen, aan gene zijde, met enkele bekenden uit haar leven, “*die haar welkom heetten. Het waren er vijf in getal. Debby en Diane waren Vicky’s schoolvriendinnetjes geweest, maar lang geleden overleden op een leeftijd van elf, respectievelijk zes jaar. Tijdens hun leven waren ze beiden zwakbegaafd en blind, maar hier zagen ze er stralend en mooi, gezond en vitaal uit. Ze leken geen kinderen meer te zijn, maar waren, zoals Vicky het verwoordde, ‘in de bloei van hun leven’.* Verder meldt Vicky twee van haar verzorgers uit haar kindertijd te hebben gezien, een echtpaar, meneer en mevrouw Zilk genaamd, eveneens beiden gestorven. Ten slotte was daar Vicky’s oma – haar eigenlijke opvoedster. Deze was twee jaar voor dit incident heengegaan. Haar oma die een beetje achteraf stond, strekte haar armen naar haar uit om haar te omhelzen.”

Ook hier komt Vicky’s besef van “totale kennis” ter sprake:

“Ik had het gevoel als ik alles al wist ... en alsof alles begrijpelijk was. Ik wist gewoon dat dit de plaats was waar ... hier zou ik antwoord krijgen op alle vragen over het leven, en over de planeten, en over God, en over alles... Het leek wel alsof deze plaats zelf alle kennis bevatte.

En daarna wordt ze inderdaad overspoeld met informatie van religieuze signatuur, alsook met wetenschappelijk en mathematische kennis. Ze kan ineens talen verstaan die ze nooit heeft geleerd. Dit alles overweldigt haar en doet haar versteld staan.”

De blinde BDE'ster Vicky Noratuk in het BBC-programma “The Day I Died”.

Verder merkt ze dat naast haar een lichtwezen staat die zij herkent als Jezus. Hij maakt haar tenslotte duidelijk dat ze terug moet onder meer omdat ze kinderen zal krijgen. Die komen later ook, drie in getal.

Al met al een verhaal dat mij met gevoelens van warmte en sympathie vervult.

Hoezeer staat daar de onvriendelijke boekbespreking tegenover van Rob Nanninga, prominent bestuurslid van de Stichting Skepsis en hoofdredacteur van hun tijdschrift *Skepter*. In een omvangrijk artikel (zes pagina’s) denkt hij de kachel aan te kunnen maken met de bevindingen van Ring en Cooper (*Skepter*, jaargang 15, Nr 2, pp 18-23, juni 2002). Alle gevallen die zij opvoeren zijn, in Nanninga’s ogen dan, buitengewoon zwak. Reden: de verhalen van deze blinde BDE’rs konden niet of nauwelijks worden geverifieerd en verder zegt Nanninga dat er sprake kan zijn van pseudo-herinneringen, en allerlei andere fantasieën die in de loop van de tijd werden toegevoegd.

Wat Vicky betreft bijvoorbeeld, het feit dat ze kennelijk tijdens haar jeugd seksueel werd misbruikt (zoals uit andere bronnen blijkt) wordt met tamelijk veel aplomb vermeld. Ik kan niet ontkomen aan de indruk dat Nanninga aldus lijkt te suggereren dat Vicky haar verhalen heeft aangedikt om zo de gewenste aandacht te krijgen. En het is genoegzaam bekend dat ik het algemeen BDE’rs geen enkele behoefte hebben aan het aandikken van hun ervaringen.

Commentaar van Pim van Lommel

Vicky werd in 1951 geboren na een zwangerschap van slechts 22 weken, zeer ernstig prematuur, en werd direct in een toen nog zeer primitief soort couveuse gelegd, met toediening van 100% zuurstof. Zo’n hoge concentratie zuurstof beschadigt de ontwikkeling van de oogbol en de oogzenuw, hetgeen in die begintijd van couveuses nog niet bekend was. Duizenden prematuur geboren kinderen, die de primitieve couveuse in die jaren hebben overleefd, zijn hierdoor volledig blind geworden.

Ook bij Vicky was dus sprake van een volledige atrofie (verschrompeling) van de oogbol en de oogzenuw, en de visuele cortex, het gedeelte van de achterhoofdschors van de hersenen dat aangeboden “lichtprikkels” omzet in beelden, komt niet tot ontwikkeling door het ontbreken van het aanbod van lichtprikkels door het niet functioneren van beide ogen en beide oogzenuwen.

Bij het auto-ongeluk in 1973, Vicky was toen 22 jaar oud, is ze door de klap uit de auto geworpen, ze was comateus door een schedelbasisfractuur met zeer ernstige hersenschudding, ze had fracturen van nek- en rugwervels, en had een gebroken been. Ze heeft in een flits nog even van boven het autowrak gezien (ze “zag” het wrak van een volkswagenbusje!), en later kon ze op de Eerste Hulp Afdeling van het ziekenhuis, waar ze door een ambulance naar toe was gebracht, waarnemen (“zien”) vanaf een positie boven haar lichaam. Ze kon in de kamer, waar ze een lichaam “zag” op een metalen brancard, ook twee personen waarnemen, en kon verstaan wat ze zeiden, en hoe bezorgd ze waren. Pas later besepte ze, dat het haar lichaam was doordat ze haar trouwring herkende, die ze natuurlijk alleen op de tast kende. Ook heeft ze, toen ze “door het plafond” was gegaan, het dak van het ziekenhuis gezien, en bomen waargenomen.

Het feit, dat personen en de omgeving kunnen worden waargenomen door iemand, die vanaf de geboorte blind is, die een verschrompelde oogbol en oogzenuw heeft, en die een niet ontwikkelde visuele cortex heeft, en dat deze waarneming plaats vindt tijdens coma door hersenbeschadiging ten gevolge van een zeer ernstig auto-ongeluk, en vanuit een positie buiten en boven het lichaam, roept zeer belangrijke vragen op. Hoe is waarneming mogelijk bij deze vrouw, op dat moment? Niet alleen ligt ze in coma, maar ze heeft vanaf haar geboorte nooit kunnen zien. En ze neemt waar vanuit een positie buiten haar lichaam. Wat neemt waar? En hoe neemt ze waar? Hoe kan ze zich bewust zijn van de waarneming tijdens haar coma? Met ons huidige medische inzicht is deze waarneming gewoon niet mogelijk.

Dus moeten we tot een nieuw concept komen om te kunnen verklaren dat het mogelijk is dat we een helder bewustzijn

met waarnemen kunnen ervaren op een moment dat de hersenfunctie dat eigenlijk onmogelijk maakt. Het verhaal van Vicky en van andere blinde mensen met een BDE dwingt ons na te denken over een nieuwe concept over de relatie tussen hersenen en bewustzijn. De waarneming van Vicky kan eenvoudigweg niet het product zijn geweest van een zintuiglijke waarneming of van een functionerende (visuele) hersenschors.

En datzelfde geldt ook voor de soms later geobjectiveerde waarnemingen van patiënten tijdens de periode van hartstilstand, tijdens de periode van klinisch dood, omdat door het wegvallen van bloeddruk en ademhaling de hersenfunctie volledig is gestopt, en het EEG hierdoor volledig vlak is geworden.

* * *

*

